

Косовска Митровица – Много је косовских полицајаца, више џипова Еулекс полиције, италијанских карабињера, војника Кфора који патролирају на главном мосту на Ибру, ту у Парку мира, који раздваја северни, српски и јужни, албански део Косовске Митровице. Све то покрива и видео-надзор, десет камера које, испоставило се, нису кадре да помогну у откривању насилника који су недавно дошли са јужне стране моста и ножем ранили седамнаестогодишњег младића Николу Савељића.

– Је л' мирно? – прилазимо џипу у којем двојица косовских полицајаца надзиру оне који улазе са северне стране, из правца насеља Три солитера.

– Све је под контролом! Дан миран, мање људи него обично. Све је под контролом – говоре углас, смејући се. Један је Вучитрнац, други из Ибарског Колашина.

Једном од њих зазвони моторола. Обојица се пренуше! Убрзо, добро познати звук блиндираних „тојота”. Пристиже шест до зуба наоружаних полицајаца Еулекса. Два џипа препречише се на средини моста, искачу из њих као да је ратно стање.

Баш нешто и не мирише на мир и спокој. Ко и стално, ту на мосту, у Парку мира, где сваког трена прети да експлодира.

Полицајци не желе да разговарају са новинарима.

– Не могу да причам. Ништа званично – леденим погледом, одсечно нам одбруси странац из мисије Еулекса, за коју Срби баш и не маре. А, како ствари стоје, ни Албанци.

– Не мора званично, 'ајмо незванично – омекшавамо причу, док девојка преводи.

– Ту смо по потреби. Долазимо чим нас позову – открави се странац, чак се, учини нам се, и насмеја.

„Лако је теби”, промрмљасмо себи у браду.

Од прошле године, од 18. јуна, баш су нарасле тује. У три реда, по средини моста, кренуле увис, редовно заливане. Процветале и љубичице – дан и ноћ. Ту, насред моста, па вам се начас чини да сте негде у централној Србији, у некој бањи. У Врњачкој Бањи.

Косовски полицајци на средини моста поскакаше, легитимишу Рома натовареног пластичним џаком, тежим од њега самог. Са њим жена. У неким папучама, цицаној сукњи до земље и изанђалом џемперу.

– Ајде, можете даље – показа им руком полицајац, тамо ка југу. Отуд, по једно, по двоје, у групи, долазе Албанци до средине моста. Разгледају, није им баш по вољи овај Парк.

– Што не макну ово, да слободно идемо! – изнервиран, машући рукама, виче Ардијан, албански младић, не старији од 20 година.

– Ово је барикада, какав Парк – добацује други, љут, бесан, који је толико галамио да су се карабињери, тамо, с почетка моста на јужној страни, ускомешали.

Педантни хроничари бележе да је за ових више од деценију и по, тачно 120 пута било насртаја екстремних Албанаца на север. Прелазили су мост, много пута и улазили у северни део града.

Чујемо, уклања се Парк мира, 8. маја. Нико од званичника то и да потврди. А, „скувао” се неки договор пре неколико дана у Бриселу. Навалили албански преговарачи, а навалили и ови из Европске уније, притисли Београд, уз аргументе да преко моста нема слободе кретања!

А из Бошњачке махале и из правца Сувог Дола, Албанци даноноћно прелазе мост. Има још три моста у граду. Преко два, горе код старог Водовода и доле преко Железничког, возила несметано саобраћају.

Албанци траже да се Парк мира уклони, Срби траже да остане.

– Треба да нађемо компромисно решење. Ми, градоначелници с обе стране – кратко нам рече Горан Ракић, први човек општине северна Косовска Митровица.

Види се забринутост Срба, који су јуче били у близини Ибарског моста. Преко моста ниједан није прошао. Они који иду у јужни део углавном се упуте преко Железничког. Пешице, до два тржна центра који се налазе скоро уз сам мост, или они који колима иду даље, ка енклавама.

– Како, бре, да склоне Парк? Па то би значило да нас свесно дају у руке албанским екстремистима. Видели су они из Београда како је изгледао дан када је барикада уклоњена. Инвазија Албанаца је била с јужне стране. Колона возила с упаљеним сиренама славила је и провоцирала. Тражили су кавгу. Кружили су преко моста, певали и показивали два прста у знак победе – у даху говори Миодраг К. па у журби одлази, како рече, у смену, на посао где се зарађује „хлеб са девет кора”.

Нагутао се сузавца, вели, за ових 16 година, за „три живота”.

На мосту се однекуд нађе и Жељко Бојић, шеф оперативе косовске полиције „Север”. Бојић се ових дана често виђа по граду, „за врат дише” полицајцима у свако доба, ненајављен проверава да ли су сви на распоређеним задацима.

Италијански генерал Кфора одавно је дао „чврсте гаранције” да неће дозволити било какве нередне на мосту. Али, чусмо и да је италијански шеф Еулукса упорно тврдио да покушај убиства српског седамнаестогодишњака није међуетничког карактера.

– Често прелазим мост. Живим на северу, а на јужну страну идем углавном преко Парка мира. Никаквих непријатности нисам до сада имао – говори за „Политику” Хајро Пировић, Митровчанин из угледне куће многобројних Пировића, којег затекосмо на средини главног моста. Враћао се с јужне стране, ишао је „да пазари”.

Из правца југа, ка Бошњачкој махали, брзим кораком се упутила Албанка, удата за Турчина.

– Свакодневно идем на јужну страну. Ближе ми је овуда, мада стрепим. На мосту је увек ризично. Волела бих да мост буде слободан и за аутомобиле – говори средовечна жена у ходу, док покушавамо да ухватимо корак с њом. Неће под именом у новине.

Неће ни добро нам познати Митровчанин.

– Идемо чешће преко Железничког моста, јер ми је он и ближи. Али, данас сам ишао преко Парка мира, имао сам посла тамо, у општини, па ми је било ближе – говори Ј. К., Муслиман, који у Бошњачкој махали има „кафечајциницу” и код којег на чај и партију карата свраћају Срби, Албанци, Бошњаци и сви они који „беже од стварног живота”.

Скоро у трку, са северне стране наилази Екрем, Ром из Махале. Поздрављамо се као стари знанци.

– Не питај. Не могу још да се навикнем. Знаш, бре, све се некако променило. И ове куће што су нам направили, лепе су, али као да нису наше. А, и кад се сетим како нам је горела Махала, оно кад је био рат, поново ме ухвати страх – у даху прича Екрем, из некада највеће „циганске махале” на Балкану, где је до рата живело око шест хиљада Рома.

Због серије недавних инцидената, Васо Јелић, начелник Косовскомитровичког округа сматра да „није време да се мост пусти и за возила”.

– Нека га Парк превентивно. Не знам зашто је „кост у грлу” и Албанцима и међународној заједници – пита се Јелић.

Мирно је, али неизвесно у северној Митровици. У суботу се очекивао најављен протест Албанаца. Неко рече да је одложен. Да је „полиција забранила окупљање”.

Веће окупљање с југа било је прошле године, 22. јуна, само четири дана пошто су тује засађене. Нагутали су се сузавца тада сви Митровчани. И са севера и са југа.

Данима се осећао мирис барута.

Биљана Радомировић

(Политика)